

Potser el color on es concentra més l'esclat de la llum sigui el vermell, però no es tracta només de llum. El vermell elemental de Miró o el vermell precís i treballat de Rothko no són només una taca tintada, són alguna cosa més. Hi ha alguna cosa en el seu color que fa pensar que la seva essència particular, a estones, no forma part de la llum. Com si la llum fos un pretext, o un camí, però no fos pròpiament una cosa. La llum, es podria interpretar del que diuen els físics, no és un cos sinó la probabilitat d'un cos. Fet i fet, cap cosa és una cosa sinó la seva probabilitat, i dir-ne una de sola no és fàcil: les paraules evolucionen en la ment per viaranyes del tot seus; arriba fins i tot que no sabem què volen dir, com si fóssin opaques i res no tinguéssin d'aclaridores i transparents. Sembla que més que dir les coses, les paraules dialoguin amb les coses. En surt, diguem-ne, un color ideal –d'idees–, que no té a veure amb l'ull sinó amb altres formes de percepció. Màrius Sempere diu que les coses, simplement, s'oposen a la llum. Aquesta oposició és el color. Si alguna cosa té el color que el fa diguem-ne tangible, és l'opacitat. L'aire és transparent, però el blau el torna llis i opac. En fa una buata, que deia Gimferrer. Quant al vermell, tot d'una que l'ull el percep, hi intueix un moviment profund, visceral, com dut a dins. I no revelat encara en la seva complexitat, és clar, perquè, als ulls, el color és una qualitat superficial.

La Dominica és color. Però l'opacitat, en la Dominica -i en el color-, no és l'ocultació de les coses, ni la distracció de cap significat. L'opacitat és, paradoxalment, la claredat de presentar-se. Fins en la imatgeria de blanc i negre que la Dominica es fabrica i en què és tan expressiva, hi batega el color. En el gest que dibuixa hi ha color. En la línia corba, en la taca negra, en la geometria de volums, hi ha color. Que vol dir que hi ha una motivació profunda, que els seus exercicis no són gratuïts sinó que arrelen, d'alguna manera que no és explícita, en ella com a persona, gairebé que com a cos. Davant la incertesa de tantíssimes coses de la vida –la probabilitat de les coses i la consegüent inseguretats de percebre correctament tenen un correlat perfecte en les relacions humanes i en el que ens passa en el dia a dia–, hi ha temperaments que busquen l'esclatxa per fluir, i altres que s'aquieten en un acostament camaleònic a una vida mineral, com si s'aturéssin en un pànic que els capturés i els emmudís. Altres encara, i entre aquests es comptaria la Dominica, intenten el diàleg. Potser la Dominica sent de manera especialment aguda la incertesa i la inseguretats, però parla, que vol dir que es posa ella mateixa davant les coses i d'aquí li neixen el gest i la paraula.

D'altra banda, aquesta presència té molt a compartir amb la terra. Un gerro, amb el seu coll i el seu ventre, es contrasta amb l'aire i el corba en un diàleg creador. Hi ha tot allò de femení que vulguem en allò que el gerro –que és terra i fang– conté o diu que conté. Hi ha tot allò de masculí que vulguem en l'aire i en la llum. I hi ha tot allò de repetit que vulguem en la seva corba: l'han tornejat les mans d'un terrissaire, les mans del poble, amb una saviesa antiga i una estètica que no se sap si és simplement heretada o és innata, com destil·lada d'alguna condició atàvica gairebé consubstancial a la carn. En qualsevol cas, és com si la forma del gerro condensés tota la dignitat de les mans del poble, com si un agraïment –i una meravella– profundíssims davant la terra i l'aigua poguéssin encetar un diàleg amb la llum per explicar-hi el seu afany d'humanitat. La Dominica

camina per aquests camins, hi treballa, i es fa difícil parlar l'ella fins en els termes més personals sense tenir en compte el resultat del que fa, com es faria difícil parlar del terrissaire sense parlar del gerro, perquè aquesta paraula que no és verbal, que és traça i color, i que és la seva obra, es lliga molt estretament a ella mateixa: hi ha motivació i no només formalitat. L'obra de la Dominica té un què de manifestació.

En la Dominica, el vermell és femení i polític. I hi ha tota la gestualitat del poble, de la terra i d'ella mateixa, però també hi ha el moviment, per dir-ho així, de la roba. En la superfície de la Dominica hi ha plecs de robes amples, un cert sentit de bandera en el gest i una certa atracció pel vestit. Una consciència de ser i de pertànyer que s'exposa públicament, i que no està exempta de dificultats. De fet, la seva gestualitat manifesta més que res la recerca del ser, d'aquí la necessitat del gest repetit, de l'experiment matisat a cada realització, i d'interrogar a cada punt el dibuix que resulta del moviment. Això és important. Al seu estudi entren per la finestra la llum i el renou del carrer. Hi ha tota una gestualitat col·lectiva que també s'interroga, allà fora, produint autobusos, voreres, senyals de trànsit, edificis, el verd pàlid dels plataners de l'eixample. I a les revores d'aquesta gran pregunta, ella, en aquest estudi, es mira i convida a mirar uns plecs que tenen un què de vent capturat, de fragment de terrissa, de dibuix articulat. Això, que ella ha fet amb les seves mans, se li oposa a la mirada igual com juga amb la llum que entra del carrer. Dialoga amb la fragilitat i les qualitats efímeres de l'aire, intenta comprendre-les i combinar-s'hi, i el seu gest és una manifestació sòlida de terra i de color. Ha sortit de les seves mans, i ella l'interroga.